

Съобщение за пресата

Люксембург, 15 септември 2020 г.

Схемата на ЕС за търговия с емисии — необходимо е безплатните квоти да бъдат по-добре насочени, смятат одиторите

Според нов доклад на Европейската сметна палата (ЕСП) „безплатните квоти“ все още съставляват над 40 % от всички налични квоти по схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ). Тези безплатни квоти, разпределени на промишлеността, въздухоплаването, а в някои държави членки — в сектора на електроенергията, не са добре насочени. Освен това темпът на декарбонизация в енергийния сектор е забавен значително. Комисията следва да актуализира своята процедура за насочването на безплатните квоти, така че те да отразяват Парижкото споразумение и последните развития.

По принцип в рамките на СТЕ на ЕС на въглеродните емисии се определя цена и квотите за емисии се продават на търг. Постъпленията от търговете са източник и на приходи за действия в областта на климата. Схемата на ЕС за търговия с емисии използва безплатни квоти, за да се избегне прехвърлянето на дейност на предприятията от ЕС в държави извън ЕС с по-ниски екологични стандарти, тъй като това ще намали инвестициите в ЕС и ще увеличи емисиите в световен мащаб. Това се нарича „изместване на въглеродни емисии“. За разлика от повечето оператори от енергийния сектор, секторите на промишлеността и въздухоплаването се ползват от безплатни квоти, тъй като се счита, че те могат да прехвърлят разходите за въглеродни емисии директно на потребителя. Енергийният сектор в осем държави членки обаче, чийто БВП на глава от населението е под 60 % от средния за ЕС, е получил безплатни квоти, за да бъде осъществено модернизирание.

„Безвъзмездните квоти следва да бъдат насочени към секторите, които могат в най-малка степен да прехвърлят разходите за въглеродни емисии на потребителите“ заяви Само Йереб, членът на ЕСП, който ръководи одита. „Това обаче не се потвърждава на практика. Секторите, представляващи над 90 % от емисиите от промишлеността, също се считат за изложени на риск от изместване на въглеродни емисии и се ползват от постоянно високи проценти на безплатни квоти. Ако безплатното разпределяне на квоти

Настоящото съобщение за пресата има за цел да представи основните послания на специалния доклад, приет от Европейската сметна палата. Пълният текст на доклада е публикуван на eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

не стане по-добре насочено, ЕС няма да извлече всички възможни ползи от СТЕ за декарбонизацията и публичните финанси.“

Одиторите установиха, че енергийните сектори, които са получили безплатни квоти за инвестиции в модернизация, са постигнали значително по-бавен напредък в декарбонизацията в сравнение с други държави членки. Инвестициите често са били използвани за обновяване на електроцентрали, захранвани с лигнитни и антрацитни въглища, вместо за преминаване към по-малко замърсяващи горива, по-специално в България, Чехия, Полша и Румъния. Одиторите признават, че Комисията е въвела по-строги правила за сектора на енергетиката в периода 2021—2030 г.

Безплатното разпределяне на квоти за промишлените сектори се основава на референтни показатели, определени чрез резултатите на предприятията с най-добри резултати в даден сектор. Квотите ще бъдат премахнати постепенно до 2030 г., освен ако не се счита, че даден сектор е изложен на риск от изместване на въглеродни емисии. В този случай квотите няма да бъдат намалени. Въпреки че този подход осигурява стимули за подобряване на енергийната ефективност, одиторите считат, че е необходимо по-добро насочване. Промишлените сектори, за които се счита, че са изложени на риск от изместване на въглеродни емисии, все още представляват над 90 % от емисиите на промишлеността в ЕС, без да се прави разграничение между различните нива на риск, което дава възможност на всички тези сектори да продължат да се ползват от пълния размер на безплатните квоти. Одиторите препоръчват на Комисията безплатните квоти да бъдат насочени въз основа на експозицията към различни нива на риск.

Освен това секторът на въздухоплаването получава безплатни квоти, въпреки че е в състояние да прехвърля разходите за въглеродни емисии на потребителите. Одиторите предупреждават, че безплатните квоти могат да доведат до това да се подпомага по-скоро въздушният транспорт, характеризиращ се с висока въглеродна интензивност, за сметка на железопътния транспорт.

Липсата на насоченост на безплатните квоти означава, че при сегашните договорености повечето разпределени безплатни квоти няма да бъдат сведени до нула до 2030 г. Одиторите изтъкват, че едно по-целенасочено разпределение е щяло да преодолее риска от изместване на въглеродни емисии, да доведе до по-ниски неочаквани облаги, както и до подобряване на публичните финанси чрез увеличаване на дела на продадените на търг квоти.

Бележки към редакторите

В рамките на СТЕ на ЕС секторите на промишлеността, енергетиката и въздухоплаването трябва да получат достатъчно квоти за покриване на своите въглеродни емисии. Системата е създадена през 2005 г., а оттогава емисиите на глава от населението в ЕС са намалели, но все още са над средните в световен мащаб. В първите два етапа на схемата (2005—2012 г.) почти всички квоти са били разпределени безплатно, като броят на предоставените квоти е бил по-голям от необходимото количество за покриване на действителните емисии. Натрупан е излишък от квоти, който по време на 3-ия етап (2013—2020 г.) е елиминиран до голяма степен в цялата схема. Между 2013 г. и 2020 г. са разпределени над 6,66 млрд. безплатни квоти, чиято цена е варирала, но е нараснала от по-малко от 3 евро на около 25 евро на емитиран тон еквивалент на CO₂. Постъпленията от търгове на държавите членки в периода между 2012 г. и средата на 2019 г. възлизат на 42 млрд. евро. Ако на търг бяха продадени повече квоти за промишлеността, те са щели да реализират значителни допълнителни приходи. Четвъртият етап на СТЕ продължава от 2021 г. до 2030 г.

Сметната палата провери дали безплатното разпределяне на квоти е било използвано успешно за модернизиране на производството на електроенергия, дали е било достатъчно насочено, за да осигури стимули за намаляване на емисиите на парникови газове, както и дали не е допринесло за увеличаване на въпросните емисии. На специалното си заседание през юли 2020 г. Европейският съвет прикани Комисията да направи предложение за преразглеждане на СТЕ. Одитът не обхваща въздействието на пандемията от COVID-19 върху СТЕ.

Специален доклад на ЕСП № 18/2020 „Схемата на ЕС за търговия с емисии — необходимо е безплатното разпределяне на квоти да бъде по-добре насочено“ е публикуван на уебсайта на Европейската сметна палата (eca.europa.eu) на 23 езика на ЕС. През последните години [ЕСП публикува](#) няколко доклада в областта на енергетиката и климата по теми като [емисиите от превозните средства](#), [производството на вятърна и слънчева енергия](#) и [СТЕ](#).

[Тук](#) можете да откриете информация за мерките, предприети от ЕСП в отговор на пандемията от COVID-19.

Лице за контакт с пресата за този специален доклад

Damijan Fišer — Ел. поща: damijan.fiser@eca.europa.eu Тел: (+352) 4398 45510 / Моб. тел.: (+352) 621 552 224